

Nr 30.

Ankom till riksdagens kansli den 7 februari 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående lönerreglering för vissa tjänstemän vid utrikesförvaltningen jämte en i ämnet väckt motion.

(1:a avd.)

I proposition nr 28 har Kungl. Maj:t, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för den 4 januari 1939, föreslagit riksdagen att

dels godkänna vid berörda statsrådsprotokoll fogat förslag till kungörelse angående ändrad lydelse av 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939,

dels ock medgiva, att fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning må utan hinder av föreskrifterna i 42 och 44 §§ civila avlöningsreglementet åtnjutas av generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik, legationsrådet i Kaunas och samtliga befattningshavare vid beskickningen i Moskva, å vilka civila avlöningsreglementet äger tillämpning.

I detta sammanhang har utskottet till behandling förehaft en inom andra kammaren av herr N. Flyg m. fl. väckt motion, nr 296, vari hemställts, att riksdagen måtte besluta, att punkt 6 i förslaget till ändrad lydelse av 50 § civila avlöningsreglementet (proposition nr 28) tills vidare utgår ur paragrafen, vars följande punkter uppflyttas i nummerordning.

I fråga om de skäl, som motionärerna anfört till stöd för sin framställning, hänvisas till motionen II: 295.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att avlöningsreglementet den 22 juni 1921 (nr 451, jfr 1925: 270) för närvarande äger tillämpning å utrikesrepresentationens diplomatiska och konsulära tjänstemän. Vissa särskilda föreskrifter för nämnda personal äro meddelade i kungörelse den 18 juli 1921 (nr 518) med däri sedermera vidtagna ändringar.

Från och med den 1 juli 1939 skall enligt beslut av 1938 års riksdag civila avlöningsreglementet äga tillämpning å ifrågavarande befattningshavare. I reglementet äro under 50 § intagna vissa särskilda bestämmelser för utrikesförvaltningen. Dessa överensstämma i huvudsak med gällande särbestämmelser.

Då en omprövning av utrikesrepresentationens lönefråga ansågs av behovet påkallad, tillkallade ministern för utrikes ärendena med stöd av Kungl. Maj:ts bemyndigande vissa sakkunniga att biträda med utredning i ämnet. De sakkunniga hava den 7 september 1938 avgivit betänkande rörande utrikesrepresentationens avlöningsförhållanden, över vilket betänkande utlåtanden avgivits av allmänna civilförvaltningens lönenämnd och statskontoret.

Beträffande förslaget huvudsakliga innebörd må här framhållas följande:

Enligt de sakkunnigas förslag skola de nuvarande lönegradsplaceringarna bibehållas oförändrade. Omräkning skall verkställas av ortstilläggen, varvid nuvarande extra ortstillägg och kursförlustersättningar inräknas. Vid sidan av ortstilläggen skola utgå vissa särskilda lönetillägg, nämligen barnbidrag för att möjliggöra svensk uppfostran av utlandstjänstemännens barn, utomeuropeiska tillägg för att kompensera de merkostnader och allmänna olägenheter som följa av placeringen i avlägsnare länder, chargé d'affaires-tillägg åt tjänstemän i mellangraderna, vilka i egenskap av chargés d'affaires förestå beskickning å ort, där sändebud icke finnes eller på grund av huvudsaklig placering i annan huvudstad endast tillfälligt tjänstgör, bidrag åt sändebud för inköp av automobil, ersättning åt sändebud för hållande av automobil, förflytningsbidrag samt språktillägg åt vissa kanslistor. Enligt förslaget skola vidare samtliga sändebud åtnjuta fri bostad, försedd med bohag för representationsändamål, varjämte ändrade bestämmelser föreslås beträffande ersättande av kostnader för uppvärmning och belysning. Jämväl nuvarande regler om bidrag vid hemresor under semester samt angående flyttningkostnadsersättning föreslås ändrade. Å andra sidan skola ekiperingspenningarna försvinna.

Slutligen innefattar sakkunnigas förslag, att s. k. prisutjämnings-tillägg skola utgå i vissa särskilda fall.

Av de i ärendet hörda myndigheterna har *allmänna civilförvaltningens lönenämnd* förklarat, att nämnden icke funnit anledning framställa någon erinran mot de sakkunnigas förslag. *Statskontoret* har framhållit, att ämbetsverket i stort sett kunde ansluta sig till de principer, efter vilka de sakkunniga sökt lösa föreliggande regleringsfrågor.

Departementschefen har uttalat, att han i allt väsentligt kunde tillstyrka genomförandet av de ifrågasatta nya föreskrifterna.

Beträffande förslaget olika delar lämnas i det följande en kortfattad redogörelse.

Ortstillägg. De sakkunniga hava närmare redogjort för de olägenheter, som äro förenade med nu utgående extra ortstillägg och kursförlustersättningar.

Vad angår bestämmandet av nya ortstilläggsbelopp hava sakkunniga understrukit, att grundförutsättningen för en riktig avvägning av ortstillägg till över hela jorden spridda befattningar måste vara en såvitt möjligt noggrann

känedom om förhållandet mellan levnadskostnaderna på de olika tjänstgöringsorterna. Sakkunniga hava haft till sitt förfogande ett omfattande statistiskt material rörande levnadskostnaderna i främmande länder. Vid genomgången av detsamma hava sakkunniga ansett sig kunna urskilja vissa stora grupper av länder, inom vilka levnadskostnaderna för personer i utlandstjänstemännens ställning icke alltför mycket variera.

Vid ortstilläggens avvägning olika poster emellan hava sakkunniga förfarit efter något olika grunder för olika kategorier av tjänstemän. I nära anslutning till den nyss antydda ortsgupperingen hava de graderat ortstilläggen för mellangrads- och de lägre tjänstemännen, vilkas utgiftsstat mera domineras av de egentliga levnadskostnaderna. Däremot har grupperingen i fråga endast i ringa mån varit vägledande, då det gällde de högsta befattningshavarna, enär för dem den personliga budgeten i hög grad påverkas av förhållanden, vilka sammanhånga med postens större eller mindre betydelse såväl ur internationell som speciellt svensk synpunkt, ävensom av åtskilliga andra faktorer, som hava jämförelsevis ringa samband med ortens dyrhetsgrad i vanlig mening.

De av de sakkunniga föreslagna nya ortstilläggen äro angivna å bilagorna 1—6 i föreliggande proposition.

Departementschefen har ansett sig kunna i huvudsak biträda de sakkunnigas förslag rörande de nya ortstilläggens storleksordning och avvägning olika poster emellan.

Detaljbehandlingen av de sakkunnigas förslag till nya ortstillägg har upptagits i samband med anmälan av tredje huvudtiteln i årets statsverksproposition.

Barnbidrag. De sakkunniga hava framhållit, att i fråga om barnens uppfostran utlandstjänstemännen ostridigt ställas i en särställning i jämförelse med tjänstemän inom landet. Det har därför synts de sakkunniga näppeligen innebära ett avsteg från allmänna lönesättningsprinciper, om staten inom lönesystemet för utlandstjänstemän bereder utrymme för en löneform, som avser att skapa garantier för att de i utlandet anställda tjänstemännens barn bliva uppfostrade till svenska medborgare. I betraktande härav hava de sakkunniga föreslagit, att visst bidrag utgår för varje barn, gentemot vilket tjänsteman har försörjningsplikt. I överensstämmelse med den tanke, som här utvecklats, skulle bidragens storlek, med ett undantag, vara oberoende av faderns tjänstegrad. Undantaget skulle avse kanslisterna, vilkas ställning i många hänseenden skiljer sig från övriga tjänstemäns, främst däri, att de genomgående under mycket längre tidsperioder — ofta under hela sin tjänstetid — äro placerade på samma post. Under framhållande av att barnet uppfostras hos föräldrarna intill en ålder av omkring 10 år, och de särskilda kostnaderna under denna levnadsperiod huvudsakligen betingas av resorna till och från hemlandet ävensom därav, att föräldrarna anställa och bekosta resorna för en svensk barnjungfru eller småbarnslärlarinna,

hava de sakkunniga föreslagit ett bidragsbelopp av 1,000 kronor för ett barn och 500 kronor för ett vart av de följande i åldern intill 10 år till samtliga tjänstemän utom kanslister samt 500 kronor för varje barn i angivna ålder till kanslisterna. Från och med 10-årsåldern och intill en gräns av förslagsvis 21 år ordnas, framhålla de sakkunniga, utbildningen i det övervägande antalet fall och under den övervägande delen av denna levnadsperiod antingen genom anordnande av skolhushåll eller anlåtande av internatskolor i Sverige. Med ledning av vad de sakkunniga inhämtat om kostnaderna för skolhushåll och avgifter vid internatskolor hava de föreslagit ett belopp av 2,000 kronor för varje barn i åldern 10 till 21 år till samtliga tjänstemän utom kanslister. För kanslister synes de sakkunniga bidraget för barn över 10-årsåldern böra bestämmas till 1,000 kronor.

Årskostnaden för nu ifrågasatta förmån hava de sakkunniga beräknat till 123,500 kronor.

Statskontoret har ifrågasatt, om tillräckliga skäl äro för handen för att medgiva bidrag för barn under 10 år, intill vilken ålder barnen, såvitt av betänkandet framgår, pläga uppfostras hos föräldrarna. Vidare har det förefallit statskontoret, som om den övre gränsen för barntilläggets utgående lämpligen borde anpassas efter vad som enligt allmänna familjepensionsreglementet fastställts såsom slutgräns för pension för arvsberättigade barn. I enlighet härmed borde enligt ämbetsverkets mening barntillägg upphöra att utgå, då barnet uppnår 19 års ålder.

Departementschefen har ansett utlandstjänstemännens särskilda tjänstgöringsförhållanden motivera, att barnbidrag utgå till dessa befattningshavare. De sakkunnigas förslag att bidrag skulle lämnas för barn under 10 år har departementschefen ansett sig böra tillstyrka. Däremot har departementschefen funnit i likhet med statskontoret att bidragsrätten bör upphöra, då barnet uppnår 19 års ålder. I fråga om bidragsbeloppens storlek har departementschefen ansett sig icke kunna tillstyrka, att kanslisterna, såsom sakkunniga föreslagit, sättas i sämre läge än övriga tjänstemän. De skäl, som motivera ifrågavarande barnbidrag, göra sig enligt departementschefens mening gällande med lika kraft oavsett befattningshavarens tjänstegrad. Departementschefen har därför förordat, att barnbidrag skall utgå med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2,000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år.

De jämkningar departementschefen sålunda förordat beräknas medföra en utgiftsminskning i förhållande till sakkunnigförslaget av 26,000 kronor.

Utomeuropeiskt tillägg. Enligt sakkunnigförslaget skulle utomeuropeiskt tillägg utgå till tjänstemännen vid beskickningar eller konsulat utom Europa eller i Sovjetunionen med 1,500 kronor till förste kanslister eller kanslister, med 3,000 kronor till andre legationssekreterare eller andre vicekonsuler samt med 5,000 kronor till övriga tjänstemän.

Departementschefen har tillstyrkt de sakkunnigas förslag på denna punkt.

Chargé d'affaires-tillägg. De sakkunniga hava erinrat därom, att vår diplomatiska representation i vissa länder är anförtrodd åt sändebud i något angränsande land, varvid emellertid förutsättes att representationen är av huvudsakligen formell natur och icke behöver föranleda annat än jämförelsevis korta besök i vederbörande huvudstad. I en del fall befinnes omfattningen av våra intressen göra en mera stadigvarande representation önskvärd utan att dock påkalla anställande av särskilt sändebud. Under sådana förhållanden plägar en tjänsteman i mellangraderna, oftast ett legationsråd, placeras på orten för att under sändebudets frånvaro i egenskap av t. f. chargé d'affaires förestå beskickningen. De sakkunniga hava ansett en särskild ersättning till dessa befattningshavare vara berättigad och funnit densamma böra fastställas till 2,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget i denna del.

Bidrag för inköp av automobil. Av redogörelsen för sakkunnigförslagets huvudsakliga innebörd framgår, att sakkunniga föreslagit borttagande av nu utgående ekiperingspenningar. Dessa skulle enligt sakkunnigas uppfattning bli överflödiga, därest dels sändebuden tillhandahölles möbler och annan inredning för representationsändamål, dels särskilda förflyttningsbidrag utginge och dels nyutnämnda sändebud erhöle bidrag till inköp av automobil. Samtidigt skulle viss begränsning ske i fråga om rätten till ersättning för flyttningskostnader. De sakkunniga hava under nu förevarande punkt föreslagit, att dylikt bidrag lämnas till inköp av automobil åt nyutnämnt sändebud. Bidraget har ansetts kunna begränsas till 6,000 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget i fråga.

Ersättning för hållande av automobil. De sakkunniga hava ansett den omständigheten, att samtliga sändebud numera hålla sig med automobil, böra utnyttjas för att bereda sändebuden vissa på alla håll likvärdiga förmåner och i samband därmed nedbringa summan av de kontanta lönebeloppen. De sakkunnigas förslag innebär därför, att samtliga sändebud tillerkännas förmån av dels fri bensinförbrukning beräknad till 4,000 liter för år och lämpligen utgående i form av ett belopp, som motsvarar å anställningsorten för diplomater gällande pris för sagda kvantitet av varan, dels fri försäkring av dem tillhöriga automobiler, omfattande såväl vederbörlig ansvarsförsäkring som försäkring för skada å eget fordon, samt att sändebud erhålla ersättning för hyra av garage, där sådant måste hyras utom beskickningsfastigheten.

Statskontoret har framhållit, att ämbetsverket förutsätter, att bestämmelse meddelas, varigenom det sörjes för att denna förmån må ånjutas allenast för de fall att sändebudet verkligen disponerar dylikt fordon och använder det i sin ämbetsutövning.

Departementschefen har beträffande bidraget till bensinförbrukning påpekat, att detta bidrag avser att täcka de årliga utgifterna för icke blott motorbränsle utan jämväl andra ändamål, såsom olja, ringslitning, reparatio-

ner m. m. Då priserna för sist avsedda ändamål knappast torde följa bensinpriserna, har det syntts departementschefen vara riktigare att bidraget bestämmas att motsvara priset för 2,000 liter bensin jämte ett fast belopp av förslagsvis 500 kronor.

Departementschefen har med beaktande av vad statskontoret anfört tillstyrkt de sakkunnigas förslag i övrigt.

Förflyttningsbidrag. De sakkunnigas förslag på denna punkt ingår, på sätt ovan nämnts, såsom en del i ett mera omfattande förslag innebärande bl. a. borttagande av nu utgående ekiperingspenningar m. m. Det föreliggande förslaget innebär, att tjänsteman inom utrikesförvaltningen skall äga rätt att vid varje förflyttning, alltifrån den då han tillträder en första befattning i lönegraden A 21, oberoende av eventuell ersättning för flyttningsskostnader i egentlig mening, uppbära ett bidrag, förslagsvis benämnt »förflyttningsbidrag» och utgående med ett belopp, som motsvarar de sammanlagda kontanta löneförmånerna under en månad för den befattning som tillträdes. De sakkunniga hava föreslagit, att ett maximibelopp fastställs för flyttningsbidragen, och hava i sådant hänseende tänkt sig 3,500 kronor.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget i denna del.

Språktillägg. Under erinran att särskilt lönetillägg nu utgår till vissa kanslistor, vilka äro placerade i vissa särskilt angivna länder, såsom uppmuntran för förvärvande av språkkunskaper, hava de sakkunniga föreslagit, att uppräknningen av dessa länder ersättes med en allmän bestämmelse av innebörd, att kanslist, vilkens tjänst i anseende till språkförhållandena i anställningslandet påkallar användande i större utsträckning av annat språk än de skandinaviska, engelska, franska eller tyska språken, kan komma i åtnjutande av ifrågavarande löneförhöjning.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget i fråga.

Bostadsförmån m. m. De sakkunnigas förslag innebär, att förmån av fri bostad skulle beredas samtliga sändebud. Syftet härmed vore att underlätta en rättvis lönesättning.

I de huvudstäder, där sändebud äro placerade men staten icke äger beskickningshus, skulle utrikesdepartementet enligt sakkunnigas förslag förhyra lämpliga lokaler.

Sakkunniga förutsätta vidare, att förmån av fri bostad liksom hittills skulle tillkomma generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik samt de i Moskva placerade tjänstemännen. Därjämte hava de sakkunniga föreslagit, att Kungl. Maj:t skulle erhålla bemyndigande att inom ramen av tillgängliga medel i undantagsfall bereda jämväl andra befattningshavare sådan förmån. I sistnämnda avseende hava de sakkunniga framhållit, att det kan förekomma, att i en huvudstad, vilken i avseende å levnadskostnader i allmänhet icke rimligen synes kunna hänföras till någon av de dyraste grupperna, tjänstemän tillhörande de främmande representationerna måste ikläda sig opro-

portionerligt höga kostnader för bostad. Ett sådant fall föreligger, framhålla de sakkunniga, i Kaunas. De sakkunniga hava därför föreslagit, att fri bostad med uppvärmning och belysning beredes innehavaren av legationsrådsbefattningen i Kaunas och hava samtidigt ansett sig böra göra det uttalandet, att om i framtiden på annat håll en liknande disproportion mellan bostads- och övriga kostnader skulle finnas föreligga, vidtagandet av en motsvarande anordning ej bör anses oförenligt med lönesystemets allmänna principer. En dylik anordning kan eventuellt finnas påkallad även vid en eller annan självständig konsulspost.

Kostnaderna för hyra av bostäder å de orter, där staten ej äger fastighet, hava sakkunniga beräknat till 100,800 kronor.

Enligt de sakkunnigas förslag skola de åt sändebuden upplåtna bostäderna på statens bekostnad förses med bohag och annan inredning för representationsändamål. Förslaget i denna del sammanhänger med förslagen om ekiperingspenningarnas borttagande och begränsning av rätten till ersättning för flyttningkostnader. Kostnaderna hava beräknats till i genomsnitt 32,600 kronor för år räknat.

De sakkunniga hava vidare förordat, att statsverket helt skall övertaga kostnaderna för uppvärmning och belysning av ej blott staten tillhöriga fastigheter i utlandet utan även sådana bostäder, som enligt deras förslag skulle på statens bekostnad förhyras för vissa tjänstemän. Detta förslag, framhålla de sakkunniga, motiveras icke i främsta rummet av att sändebudens kostnader för hithörande ändamål i särskilt hög grad betingas av deras representativa skyldigheter, utan framför allt av att ett bifall till förslaget skulle undanröja det osäkerhetsmoment vid ortstilläggens avvägning, vilket ligger i de skiftande bränslepriserna. Härtil kommer att svårigheter föreligga på vissa håll att strängt skilja på kostnaderna för bostadsutrymmen å ena sidan och för ämbetslokaler å den andra ävensom att, när fråga blir om förhyrda lokaler och kostnaden för uppvärmning ingår i hyran, avgöra hur denna kostnad överhuvud taget skall beräknas.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget att bereda samtliga sändebud förmånen av fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning. Liksom hittills bör, framhåller departementschefen, förmån av fri bostad med uppvärmning och belysning jämväl tillkomma generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik ävensom de i Sovjetunionen placerade tjänstemännen. Av skäl, som sakkunniga anfört, synes departementschefen sådan förmån böra tillerkännas även innehavaren av legationsrådsbefattningen i Kaunas. I dessa fall bör särskilt medgivande inhämtas av riksdagen. Om bostadsförmån framdeles anses böra tillkomma annan tjänsteman än här nämnts, bör frågan givetvis underställas riksdagens prövning. Departementschefen har vidare förordat, att staten, såsom sakkunniga föreslagit, står för hela kostnaden för uppvärmning och belysning av de åt utlandstjänstemännen upplåtna bostäderna. Statens kostnader för hyra av bostäder å orter, där staten icke äger fastighet, samt för uppvärmning och belysning av tjänstebostäderna synas departementschefen böra påföras statens allmänna fastighetsfond. De-

departementschefen har tillstyrkt, att de åt sändebuden upplåtna bostäderna på statens bekostnad förses med möblering och andra inventarier för representationsändamål. Även underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, har syntts departementschefen böra bekostas av staten. Kostnaderna för det inköp, varom här är fråga, hava syntts departementschefen böra bestridas från vederbörligt anslag under tredje huvudtiteln.

Resersättning. De sakkunnigas av departementschefen tillstyrkta förslag innebär, att nuvarande förmån för befattningshavare att erhålla bidrag till kostnaden för hemresa under semester utsträckes till att omfatta jämväl kostnaderna för befattningshavares hustru samt barn under 19 år.

Ersättning för flyttningskostnad. Samtliga diplomatiska och konsulära tjänstemän äga nu rätt till ersättning för flyttningskostnader. Vissa maximibestämmelser gälla emellertid i avseende å volymen av det bohag, som skall flyttas. Sändebud och generalkonsul äro sålunda berättigade till ersättning för flyttning av bohag intill 120 kubikmeter, därest familj medföljer, och i annat fall intill 90 kubikmeter.

De sakkunniga hava förordat viss begränsning i rätten till ersättning för sändebuden till flyttningskostnad, såtillvida att ersättning icke skall utgå för flyttning av mera bohag än 70 kubikmeter.

Departementschefen har tillstyrkt förslaget i fråga.

Ekiperingspenningar. De sakkunnigas av departementschefen tillstyrkta förslag innebär, att vid bifall till förslagen om tillhandahållande på statsverkets bekostnad av möbler och annan inredning för representationsändamål, om förflyttningsbidrag och om bidrag för inköp av automobil, nu utgående ekiperingspenningar skola borttagas.

Prisutjämningsstillägg. Vid behandlingen av de sakkunnigas förslag till nya ortstillägg har anmärkts, att tillägg på vissa platser, där enligt sakkunnigas mening förhållandena för närvarande icke kunna betraktas såsom normala, upptagits till belopp, som normalt anses bliva tillräckliga. För att uppväga de betydande lönesänkningar, som med hänsyn härtill skulle under rådande förhållanden uppkomma för å dessa platser stationerade befattningshavare, hava sakkunniga förordat, att till dessa tjänstemän skulle utgå prisutjämningsstillägg. Enligt sakkunnigas förslag skulle tillägg utgå till poster i Rumänien, Polen, Sovjetunionen, Turkiet, Tyskland och Ungern. Tilläggen skulle bestridas från ett särskilt anslag å riksstaten, anvisat med bestämt belopp.

Sakkunniga påpeka, att även framdeles rubbningar i den ekonomiska situationen kunna inträda, medförande att de föreslagna lönebeloppen bliva helt otillfredsställande å vissa platser. Anses förändringarna bliva av mera permanent karaktär, böra ortstilläggens belopp jämkas. Bedömas de däremot vara av mera tillfällig art, anse sakkunniga att prisutjämningsstillägg böra utgå till befattningshavarna.

Departementschefen har funnit sig böra biträda vad de sakkunniga föreslagit beträffande prisutjämningstillägg, dock med understrykande av att systemet med prisutjämningstillägg är att betrakta som en nödfallsutväg, som bör tillgripas allenast vid mera betydande men sannolikt övergående rubbningar av de för lönesättningen grundläggande faktorerna.

Kostnadsberäkning. En jämförelse mellan nuvarande kostnader och kostnaderna för den av de sakkunniga föreslagna löneregleringen giver vid handen, att förslaget innebär en nettoökning av i runt tal 79,000 kronor. Med hänsyn emellertid till den efter avlämnandet av sakkunnigas förslag inträffade förskjutningen i valutakurserna avvika kostnaderna för de förslag, ministern för utrikes ärendena framlägger under tredje huvudtiteln, till en del från förut återgivna beräkningar. På sätt framgår av nämnda huvudtitel uppgår nettokostnaden av löneregleringen till 119,900 kronor.

Vidkommande till en början det motionsvis gjorda yrkandet innebär det samma, att punkt 6 i föreliggande kungörelseförslag, vari stadgas, att kabinetssekreteraren och chefen för utrikesdepartementets pressbyrå skola äga åtnjuta representationsbidrag, envar med 6,000 kronor för år, samt att kabinetssekreteraren tillika skall äga uppbära hyresbidrag med 4,000 kronor för år, måtte utgå. Då motionärerna till stöd för sin framställning anført, att någon motivering icke av Kungl. Maj:t förebragts för beviljande av nämnda bidrag, vill utskottet framhålla, att det här är fråga om bidrag, vilka på där-om av Kungl. Maj:t tidigare gjorda motiverade framställningar blivit av riksdagen beviljade. Någon ändring av bidragsbeloppens storlek har icke nu av Kungl. Maj:t ifrågasatts.

Utskottet.

Då anledning icke torde föreligga för riksdagen att nu besluta om andra bidragsbestämmelser än de som hittills gällt, finner sig utskottet böra avstyrka motionen i fråga.

Vad härefter beträffar det av Kungl. Maj:t framlagda förslaget om löne-reglering för vissa tjänstemän inom utrikesförvaltningen finner utskottet i likhet med departementschefen, att de nuvarande bestämmelserna på området äro föråldrade och i behov av omarbetning. Ehuru utskottet ej kunnat undgå att uppmärksamma, att det förslag till löne-reglering, som här framlagts, i hög grad bygger på det enligt utskottets mening mindre tillfredsställande systemet med lönetillägg, och att en större förenkling i lönesättningen hade varit önskvärd, anser sig utskottet dock kunna i princip tillstyrka förslaget i fråga.

Vidkommande förslagets olika delar får utskottet framhålla följande.

I fråga om ortstilläggen har utskottet intet att erinra mot en omräkning, varvid nuvarande extra ortstillägg och kursförlustersättningar inräknas. Till spörsmålet om de särskilda ortstilläggens storlek kommer utskottet att taga ställning i samband med behandlingen av vederbörande punkt under tredje huvudtiteln.

Mot systemet med särskilt barntillägg har utskottet ansett sig icke böra

göra någon erinran och har ej heller något att invända mot storleken av de föreslagna bidragsbeloppen.

Förslaget om ersättning till sändebud för hållande av automobil innebär bland annat, att bidraget skulle bestämmas att motsvara priset för 2,000 liter bensin jämte ett fast belopp av förslagsvis 500 kronor. Utskottet, som tillstyrker förslaget i fråga, vill emellertid erinra om att enligt det framlagda förslaget därvid till utgångspunkt skola tagas de bensinpriser, som gälla för diplomater. Utskottet vill vidare framhålla, att förmånen av bidrag till gäldande av kostnaderna för hållande av automobil tillerkännes allenast de sändebud, som verkligen disponera dylikt fordon och använda det i sin ämbetsutövning.

Ehuru väl förslaget om införandet av s. k. prisutjämningsstillägg i viss mån innebär ett bibehållande av principen om extra ortstillägg, anser utskottet sig dock icke böra göra någon erinran mot detsamma. Utskottet finner sig emellertid böra understryka departementschefens uttalande, att systemet med prisutjämningsstillägg är att betrakta som en nödfallsutväg, som bör tillgripas allenast vid mera betydande men sannolikt övergående rubbningar av de för lönesättningen grundläggande faktorerna.

Det av departementschefen framlagda kungörelseförslaget har i de delar, varom utskottet icke särskilt yttrat sig, icke givit utskottet anledning till erinran. Ej heller har utskottet haft något att invända mot vad departementschefen i övrigt i den föreliggande propositionen hemställt.

Utskottet hemställer,

att riksdagen må

a) med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å motionen II: 296 godkänna följande

F ö r s l a g

till

kungörelse angående ändrad lydelse av 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939.

Härigenom förordnas, att 50 § civila avlöningsreglementet den 4 januari 1939 skall erhålla följande ändrade lydelse:

50 §.

Tredje huvudtiteln.

Utrikesförvaltningen.

1. Ort utom riket skall anses tillhöra Ortsgrupp I.

2. a) Tjänsteman med stationering utomlands äger årligen, där sådant utan olägenhet kan ske, åtnjuta semester under nedan angivna antal dagar:

Ortsgrupp för
ort utom
riket.

Semester.

tjänstemän, tillhörande lönegraderna A 12, A 16 och A 21, 45 dagar,

tjänstemän, tillhörande lönegraderna A 26, A 30, B 2 och B 3, 60 dagar.

Härutöver må, därest Kungl. Maj:t prövar skäligt sådant medgiva, tjänsteman med stationering utom Europa eller å mera avlägset belägen ort inom Europa, åtnjuta semester under högst det antal dagar, som åtgår för resa från stationeringsorten till Stockholm och åter.

Har tjänsteman med stationering utomlands för att efter semestern åter inställa sig till tjänstgöring försäkrat sig om lägenhet för avresa på sådan tid, att han enligt fastställd tidtabell och turlista skolat inträffa å stationeringsorten före semester tidens utgång, skall det, där han prövas hava planlagt sin resa med nödig omsorg, icke föras honom till last, om han till följd av försening av järnvägståg eller ångfartyg eller annan jämförlig omständighet senare framkommer till stationeringsorten.

b) För besök i Sverige må tjänsteman i följd åtnjuta icke blott semester för löpande år utan jämväl återstående semester för

nästföregående år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Nord-Amerika eller Nord-Afrika,

nästföregående två år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Asien, Syd-Amerika eller Syd-Afrika, samt

nästföregående tre år, såvitt angår tjänsteman med stationering i Australien.

3. Vad i 14 § 1 mom. stadgas äger motsvarande tillämpning dels å tjänsteman med stationering i land med tropiskt eller halvtropiskt klimat, vilken angripits av svårare klimatsjukdom i akut form, dels ock å tjänsteman, som å utländsk tjänstgöringsort angripits av där epidemiskt uppträdande svårare sjukdom, som icke alls eller allenast i sällsynta fall förekommer inom Sverige.

Tjänstledighet till följd av klimatsjukdom
m. m.

4. Kungl. Maj:t äger på därom gjord framställning bevilja tjänsteman med stationering utom Europa bidrag för resa till Sverige under semester. Tjänsteman må tilldelas sådant bidrag högst en gång vart tredje år eller, när särskilda skäl tala därför och fråga är om tjänsteman med stationering i land med särskilt hälsovådligt klimat, högst en gång vart annat år. Bidraget må icke beviljas till högre belopp än som motsvarar kostnaden för biljetter, i vilkas pris kosthåll icke ingår, till Stockholm och åter till stationeringsorten för tjänstemannen, hans hustru ävensom hans barn under 19 års ålder.

Resebidrag.

Kungl. Maj:t äger föreskriva de särskilda villkor för åtnjutande av resebidrag, som må finnas lämpliga.

Ersättning
för flyttnings-
kostnad.

5. Tjänsteman med stationering utomlands äger enligt av Kungl. Maj:t meddelade bestämmelser uppbära ersättning för flyttningskostnad jämväl i andra fall än i 24 § sägs.

Särskilda
löneförmåner
till tjänste-
män i utrikes-
departemen-
tet.

6. Kabinettssekreteraren och chefen för utrikesdepartementets pressbyrå äga åtnjuta *representationsbidrag*, envar med 6,000 kronor för år,

Kungl. Maj:t äger bestämma, huru med nämnda bidrag skall förfaras vid semester eller tjänstledighet för tjänstemannen.

Kabinettssekreteraren äger tillika uppbära *hyresbidrag* med 4,000 kronor för år.

Särskilda
löneförmåner
till tjänste-
män med
stationering
utomlands.

7. a) Tjänsteman med stationering utomlands äger åtnjuta

ortstillägg enligt särskild stat,

barnbidrag, därest han på grund av försörjningsplikt underhåller barn under 19 års ålder, med 750 kronor för ett och 500 kronor för varje ytterligare barn under 10 års ålder samt med 2,000 kronor för varje barn, som fyllt 10 år, allt för år räknat,

utomeuropeiskt tillägg, därest han är stationerad i land utom Europa eller i Sovjetunionen, med följande belopp för år, nämligen:

1,500 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 12 eller A 16,

3,000 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 21, och

5,000 kronor, såvitt angår tjänsteman i lönegraden A 26, A 30, B 2 eller B 3,

chargé d'affaires-tillägg, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26 eller A 30 och förordnats att i egenskap av *chargé d'affaires* förestå beskickningen å ort, där sändebud icke är stadigvarande placerat, med 2,000 kronor för år.

bidrag för inköp av automobil, därest han för första gången förordnats att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning, med 6,000 kronor,

ersättning för hållande av automobil, därest han innehar förordnande att i egenskap av sändebud tjänstgöra såsom chef för beskickning och för sin ämbetsutövning använder sådant fordon, med ett belopp för år, som motsvarar summan av dels det för diplomatisk personal å sändebudets stationeringsort gällande priset för 2,000 liter bensin, dels kostnaden för försäkring å sändebudet tillhörig automobil, omfattande såväl ansvarighetsförsäkring som försäkring för skada

å bilen, dels kostnaden för hyra av automobilgarage, därest sådant ej finnes inom beskickningshuset, dels ock 500 kronor,

förflyttningsbidrag, därest han tillhör lönegraden A 21, A 26, A 30, B 2 eller B 3 och för att tilltråda honom meddelat förordnande att tjänstgöra utomlands eller för att med frånträdande av sådant förordnande tjänstgöra i utrikesdepartementet nödgas flytta från ort till annan, med ett belopp, som motsvarar lön jämte därå belöpande rörligt tillägg ävensom i förekommande fall ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg och *chargé d'affaires-tillägg* under en månad vid den tjänst, som tilltrådes, dock högst 3,500 kronor ävensom

språktillägg, därest han tillhör lönegraden A 12 eller A 16, med 1,000 kronor för år, under förutsättning att tjänsten i anseende till språkförhållandena i det land, där han är stationerad, påkallar användande i större utsträckning av annat språk än de skandinaviska, engelska, franska eller tyska språken, att tjänstemannen visar sig besitta god färdighet i det ifrågavarande språket samt att Kungl. Maj:t, på framställning av chefen för vederbörande beskickning, prövar skäligt, att sådant tillägg må utgå.

b) Ortstillägg, barnbidrag, utomeuropeiskt tillägg, *chargé d'affaires-tillägg*, ersättning för hållande av automobil ävensom *språktillägg* utgå, under i övrigt stadgade förutsättningar, från och med den dag tjänstemannen på grund av honom meddelat förordnande inträder i utövning av tjänst, varmed tillägg är förenat, till och med den dag, han i anslutning till förordnandets upphörande, upphör att utöva samma tjänst. Kungl. Maj:t äger dock bestämma, huru med nämnda löne-tillägg skall förfaras, då tjänstemannen åtnjuter tjänstledighet med skyldighet att vidkännas tjänstledighetsavdrag eller då han tjänstgör i utrikesdepartementet eller eljest å ort utom verksamhetsområdet.

c) Vad beträffar åtnjutande av ortstillägg, utomeuropeiskt tillägg och *chargé d'affaires-tillägg* vid vikariat skall, där ej Kungl. Maj:t för särskilt fall annorlunda förordnar, gälla, att vikarien äger, mot avstående i förekommande fall av honom å egen tjänst tillkommande dylika tillägg, åtnjuta, där vikariatet avser befattning såsom chef för beskickning eller generalkonsulat, hälften av de med denna befattning förenade tilläggen eller motsvarande belopp men eljest sist avsedda tillägg oavkortade eller däremot svarande belopp. Tjänsteman, som förordnats att under befattningshavarens semester bestrida befattning å ort, där han är stationerad, må dock ej härför åtnjuta förhöjda tilläggsförmåner.

Vid tillämpningen härav skall iakttagas, att tjänsteman vid vikariat icke i något fall åtnjuter mindre tilläggsförmåner än de, som tillkomma honom i hans egen tjänst.

Expektans-
arvode.

8. Försättes tjänsteman i disponibilitet, må Kungl. Maj:t tillerkänna honom *expektansarvode*, vilket dock ej må sättas till högre belopp än som motsvarar lönen för den befattning han senast innehåft, minskad med A-avdrag.

Sjukvård.

9. I fråga om sjukvård skola beträffande tjänsteman med stationering utomlands gälla de särskilda bestämmelser, som av Kungl. Maj:t utfärdas.

Begravnings-
hjälp.

10. Avlider tjänsteman å ort utom riket, utgår begravningshjälp med belopp, som Kungl. Maj:t prövar skäligt.

Tjänste-
bostad.

11. De såsom beskickschefer tjänstgörande sändebuden äga utan hinder av föreskrifterna i 42 och 44 §§ åtnjuta fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning.

Vid sändebuds tillträde till sin tjänst skall för honom avsedd bostad, enligt de närmare bestämmelser Kungl. Maj:t meddelar, genom statens försorg vara försedd med möblering och andra inventarier för representationsändamål.

Underhållet av möblering, som genom statens försorg anskaffats, bekostas av staten, i den mån skada icke uppkommit genom vårdslöshet eller försummelse från bostadsinnehavarens sida. Andra av staten anskaffade inventarier skall sändebud överlämna till efterträdaren i det skick, vari de mottagits.

Huruvida annan befattningshavare än i första stycket sägs må åtnjuta förmån av fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning, beror på prövning av Kungl. Maj:t och riksdagen i varje särskilt fall.

Denna kungörelse träder i kraft den 1 juli 1939.

b) medgiva, att fri tjänstebostad med uppvärmning och belysning må utan hinder av föreskrifterna i 42 och 44 §§ civila avlöningsreglementet åtnjutas av generalkonsulerna i Hamburg och Reykjavik, legationsrådet i Kaunas och samtliga befattningshavare vid beskickningen i Moskva, å vilka civila avlöningsreglementet äger tillämpning.

Stockholm den 7 februari 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit

från första kammaren: herrar *Gränebo, Nilsson* i Malmö, *Oscar Olsson, Svensson* i Kompersmåla, *Andersson* i Fältenborg, *Nilsson* i Landeryd, *Bergström, Ström* i Lidköping, *Andrén, Lindström, Larsson* i Varberg och *von Heland*; samt

från andra kammaren: herrar *Råstock, Magnusson* i Skövde, *Törnkvist, Svensson* i Grönvik, *Eriksson* i Stockholm, *Andersson* i Prästhol, *Närlinge, Ward, Weijne, Åqvist, Bergström* och *Lundberg*.
